Так як зо сходом сонця починається новий день,
Так же Суспільний Кредит почне нову еру.

As the rising sun proclaims the new day,
So will Social Credit proclaim a new era.

СУСПІЛЬНИЙ КРЕДИТ

The SOCIAL CREDIT

D. Fedchuk TORONTO, ONTARIO

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС СУСПІЛЬНОГО КРЕДИТУ В КАНАДІ — THE ONLY UKRAINIAN SOCIAL CREDIT PAPER IN CANADA.

РІК І. ЧИСЛО 1. — ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА, 18. ЛЮТОГО, 1937. — EDMONTON, ALBERTA, FEBRUARY 18, 1937. — No. 1. VOL. 1.

До Українського Громадянства

Д. М. ПОПІЛЬ

З огляду на усильні домагання українців з цілої провінції Алберти, пороблено старання видавати безпартійний часопис в інтересі Суспільного Кредиту, в цілі познайомлення наших людей зо злими основами старої економічної системи та в цілі подання їм інформацій відносно пропонованих способів освободження їх від убожества як також показання їм дійсних фактів, відносно поступу й ділань албертійського уряду. Вище подані наміри є абсолютно конечні до того, щоб належно інформувати людий і противділати мильним інформаціям, які подає преса, контрольована фінансовими кругами й платними агітаторами, яких одиноким завданням є повалити теперішний уряд, який стає в обороні широкого загалу, а поборює контролю фінансістів.

Сподіюся, що при помочі цього часопису удасться нам представити нашим людям будуючі й помічні поради про завдання теперішньої хвилі й способи, якими албертійський уряд старається [illegible] питання. Я є певний, що ще є велика потреба давати багато вияснень про засади Суспільного Кредиту, котрий самий собою є способом до розподілу товарів і услуг, що можуть бути випродукувані в цій провінції. Проблема розподілу товарів, які наша провінція може випродукувати, є одинокою розвязкою, що залежить від научного пристосування принципів суспільного кредиту. Для зроблення цього загал мусить бути обзнайомлений з уживанням свого власного кредиту й мусить зрозуміти зв'язані з ним принципи. Збільшена покупна сила разом з дійсною потенціяльною продукцією є цілею, до котрої стремить албертійський уряд.

На сторінках цього часопису наміряємо пояснювати це поняття й я вірю, що загал піддержить наші старання, щоб уможливити видавати цей часопис.

Д. М. ПОПІЛЬ,
Посол до албертійського парламенту.

КАВКУС ПРИГОТУВАННЯ ДО ВАЖНОЇ СЕСІЇ ОТВОРАЄТЬСЯ ТУТ В ПОНЕДІЛОК, 22-го ЛЮТОГО

Головна ціль кавкусу є дальші й остаточні приготування до одної з найважніших сесій, яка коли відбулася в цій провінції.

Ці наради провінціяльних послів триватимуть 3 дні. Отворення парламенту починається в четвер, 25 лютого.

П. І. РОВ ДОМІНІЯЛЬНИЙ ПОСОЛ НА ОКРУГ АТАБАСКА ВИКЛЮЧЕННЯ З С.К. ПАРТІЇ

Причини виключення п. Рова з рядів Суспільного Кредиту є головно ті, що він пробував провадити деяку кореспонденцію на свою власну руку з Др. Говстлим з Едмонтону. Характер кореспонденції ніколи не міг помагати Суспільному Кредитові, але невпаки. Жадний уряд, що хоче робити корисну роботу ніколи не може толерувати таких речей.

ДОМІНІЯЛЬНИЙ УРЯД ЗА ПІДВИСШЕННЯМ ПОДАТКІВ

Є можливість, що ліберальний уряд в Отаві підвисшить доміняльну таксу ще два процент. По перебранню уряду п. Кінг підвисшив таксу 2 процент із 6 до 8. Тепер, правдоподібно, доміняльний податок підвисшить аж до 10 процент.

Дивно, що вся преса приймає цей факт за добру монету, однак, коли премієр Абергарт наложив 2% провінціяльного податку, то крику було не дай Господи!

ОРГАН МЕЙДЖОРА ДОГЛЕСА ОСНОВНИКА ДОГЛЕСОВОГО СУСПІЛЬНОГО КРЕДИТУ В АНГЛІЇ, КРИТИКУЄ ГАРГРЕЙВА

Гаргрейв, котрий нібі був хвилевим дорадником для Албертійського Суспільного Кредиту, а в дійсности здобув великі овації від Фіненшел Поста й іншої буржуазної преси, строго скритикований органом Меджора Доглеса. І з цього виходить, що Гаргрейв самий не знає чого хоче.

Територія України

На основі обчислень д-ра Степана Рудницького, д-ра Степана Томашівського і д-ра Зенона Кузелі виходить, що етнографічна територія України, цебто суспільний простір землі, на якій український нарід живе в більшости, виносить 905,000 квадратових кільометрів, або біля 350,000 канадійських квадратових миль.

$45,807,928 КОШТУЮТЬ КАНАДУ ВСЯКІ МІЛІТАРНІ ПРИГОТУВАННЯ ВІД 1920 РОКУ ДО КІНЦЯ 1935.

1920	$2,463,924
1921	$2,571,351
1922	$1,434,400
1923	$1,924,660
1924	$2,266,300
1925	$1,409,902
1926	$1,569,908
1927	$2,525,696
1928	$3,766,004
1929	$4,542,265
1930	$4,111,574
1931	$4,776,021
1932	$1,704,934
1933	$1,527,787
1934	$1,846,549
1935	$3,122,765
1936	$5,242,924

Привітне слово від Премієра Ейбергарта

Справляє мені велику приємність, коли довідуюсь про те, що має видаватися часопис Суспільного Кредиту в українській мові? Провінціяльний Уряд, якого провідником я маю честь бути, завсіди цінив дуже високо піддержку наших прихильників українців. Радіємо, що албертійські горожане українського походження у такий активний спосіб заінтересувались рухом Суспільного Кредиту й що вони з великим захопленням бажають разом працювати з іншими їхніми спів-горожанами в Алберті у збудуванню нового й кращого суспільного ладу в цій прекрасній провінції.

Надзвичайно похвальною річчю є те, що українці бажають бути вповні, та о скільки можливо, поінформуваними про поступ, який робиться в напрямі осягнення цілей суспільного кредиту. Тому, маю велику надію, що такий часопис служитиме в якнайбільшій мірі тим цілям, для котрих його видається та що його читачі будуть мати можність читати й користати з інформацій, які він буде містити й зо статей, які час-від-часу будуть появлятись на його сторінках.

Тим, що докладають усіх своїх старань у видаванню й поширюванню цього часопису, бажаю якнайкращих успіхів у їхньому підприняттю.

ВИЛЛІЯМ ЕЙБЕРГАРТ,
Премієр.

15 лютого, 1937.

ДІНІНГ УСТУПИВ З ГОЛОВСТВА "ЛІКЕР БОРДУ"; ОДЕРЖАВ НОВУ ПОСАДУ.

Р. Д. Дінінг, попередній управитель банку й голова Албертійського Лікер Борду через останніх 13 років, минувшого тижня уступив зо своєї позиції й остаточно закінчить свої обовязки канцолярійні при кінці цього місяця.

У предложенню своєї резигнації п. Дінінг пише до Міністра Справедливости наступними словами: "Цію дорогою вручаю Вам свою резигнацію головства контролі Албертійського Лікер Борду й прошу постарайтесь, щоб це стало правосильне при найвигіднійшій нагоді для Вас. Уступаючи з цієї позиції, позвольте мені висловити якнайщирішу подяку за щирість і ко-операцію, яку я одержував від Вас від часу Вашого урядування."

П-н Дінінг зрезигнував, щоб взяти посаду репрезентанта в інтересах східних інвесторів в провінції Алберті й у цілій західній Канаді.

Його платня була $9,000.00 річно, але вона була зменшена теперішним албертійським провінціяльним урядом до 6,000 дол. на рік.

Певна річ, що нова посада зо східними фінансістами принесе для п. Дінінга більшу платню, як він тут одержував.

"ДЖЕНІТОР" ВИГРАВ У ВИБОРАХ; МАЙОР СЕРДИТИЙ

Нюбурипорт, Мас., (Е. Дж. 9. грудня.) — Майор Андрій І. Гіліс, у поганому настрою, увійшов до міського урядового офісу й відірвав два телефони від стіни, коли довідався, що І. М. Тумей "дженітор" в будинку Ню Інгленд Телефон Ко. зостав вибраний до міської ради.

100 МАЙНЕРІВ ВИЙШЛИ НА СТРАЙК У НОВІЙ ШКОЦІЇ

Більше як 100 майнерів вийшли на страйк в Колбори, Пікту Канті, домагаючись більшої платні й кращих працюючих умовин.

МІНІСТЕР РІЛЬНИЦТВА ЧЕНТ ДОПОМИНАЄТЬСЯ ЗА БЕЗПЛАТНИМ ПЕРЕВОЗОМ ПАШІ

Албертійський міністер рільництва Чент віднісся телеграфічно до доміняльного міністра рільництва Гардінера, щоб цей зарядив знесення всіх обмежень, щодо безплатного перевозу залізницями паші до навіщених посухою південних околиць в Алберті.

БУДУТЬ РОЗДІЛЮВАТИ МІЖ ФАРМЕРІВ ВІДПОРНУ НА РЖУ ПШЕНИЦЮ

Доміняльний департамент рільництва оповістив, що доміняльний уряд рішив розділити між фармерів, а почасти теж у Саскачевані, відпорну проти ржі пшеницю. Ця недавно виплекана пшениця, що є відпорною проти ржі зоветься "Рінови" і її будеться розсилати з Індіян Гед, Портеж ля Прері, Брендон, Арборг, Дшгалд, Роблин, Сван Ривер, Пайпстон та інших місцевостей. Кожний фармер буде міг дістати найбільше два бушлі тої пшениці, а один бушель разом з пересилкою буде коштувати два доляри. Саскачеванський університет у Саскатуні буде розсилати поміж тамтешних фармерів відпорну проти ржі нововиплекану пшеницю звану "Ейпекс". Тетчер пшениця є вже в руках фармерів. Албертійські фармері, відпорної проти ржі пшениці, з огляду на відмінні кліматичні тутешні відносини, цілком не потребують.

МУС ГИЛ СУСПІЛЬНІ КРЕДИТОВЦІ ПОМАГАЮТЬ ФАРМЕРОВИ

Відділ Мус Гил суспільних кредитовців прийшов з поміччю фармерові Михолі Продюкові, коли пожар знищив йому дім. Члени відділу, довідавшись про нещастя, яке стрінуло їхнього сусіда й товариша, порозїзджались по дистріктах й вібрали для нього, $53.15 у готівці і збіжжі.

Сесія Албертійського Уряду пічнеться 25 лютого

Можливо одна з найважніших сесій в албертійській історії пічнеться в четвер, 25 лютого, ц.р. На порядку дискусій і нарад є багато важних справ від вирішення котрих залежати ме доля неодної родини в цій провінції.

Наш український часопис "Суспільного Кредиту" буде інформувати своїх читачів якнайширше і якнайприступніше про хід нарад й різних ухвал.

Глядіть за черговими числами цього часопису "Суспільний Кредит."

ЗАКУПНО ПШЕНИЦІ ДЛЯ ВІЙНИ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ

Велика Британія приготовляється купувати великі запаси пшениці для заобезпечення себе на випадок війни. Обширні й дитальні плани вже на окінченні. Контроля й розподіл продуктів уже уладжені.

Хоч офіційно ще нічого не сказано, але купно канадійської пшениці майже запевнене.

Із тайних джерел, є дані вірити, що Італія й Німеччина ще не приготувані під цим оглядом.

ЗАХАРОВ ЛИШИВ МАСТОК В АНГЛІЇ

Магнат воєнного ремесла, Василь Захаров, лишив по своїй смерті $965,515 маєтку в Англії. Захаров вмер 27 листопада, м.р., в Монте Карло. Його походження ніхто не знає, але знають що він надзвичайно здібний був у продажі амуниції для всіх народів без огляду на котрі стороні вони не знаходились би. Він робив величезні мільйони дійсно коштом крови мільйонів людий різних націй. В цьому випадку і війни були його "рекетом".

КОНТРОЛЮВАННЯ АСЕКУРАЦІЙ В НЮ БРОНЦВІКУ ПЛАНУЄТЬСЯ

Фредеріктон. — Змодернізування наукової системи в Н. Б. й контролювання асекурацій та заведення певних реформ в адміністрації є на порядку дня сказав Лейтант-Ґоверн0р Мекларен у своїй промові з трона на 38 леґіслятурі Ню Бронцвіку.

ФІНЕНШЕЛ ПОСТ ДАЛЬШЕ ПИШЕ ПРОТИ ПРЕМІЄРА АБЕРГАРТА

Велика ко-операція існує між буржуазною пресою, що служить одним інересам. В Едмонтон Джорнал із 13. лютого, ц. р., поміщене оголошення на котрому великими буквами є поданий наголовок статті, що є поміщена в Фіненшел Пості: **Чи Абергарт міг би знову вийти?"** Цікаво є, як та преса старається сформувати опінію загалу проти СК уряду. Вона май же формує цю опінію на замовлення, до міри, "тейлор мейд". Її ходить про те, щоб витворити в умах загалу стан вагань, стан непевности.

Преса, котра має великі фінанси за собою, часто пробує представити найбільшого приятеля загалу, як найбільшого його ворога. Тут пригадується нам один жарт, де бідного чоловіка покусав пес і цей бідний заскаржив властителя пса за відшкодовання. Власник пса добре мався матеріяльно й наняв сильного й хитрого адвоката, котрий зробив з цілої справи веро, та ще й витворив опінію, що не пес покусав бідного, але що то цей бідняк покусав пса. І в подібний спосіб Фіненшел Пост незадовго скаже, що не фінансові інституції, приватної власности, використовують фармерів і робітників, але навпаки.

БЕНЕТ В ОБОРОНІ АЛБЕРТИ

Провідник опозиції в Отаві, Р. Б. Бенет, став в обороні провінції Алберти, коли ліберальний уряд намітив поміч Манітобі й Саскачевані, а вилишив Алберту.

"Як албертійський мешканець", сказав п. Бенет, "я строго протестую проти таких різниць! Я протестую проти того, що міністер фінансів допустив Алберту до "дефалту" й не дав потрібної помочі зараз по перебранню провінціяльного уряду теперішною адміністрацією, де Саскачеван і Манітоба одержали всяку поміч, щоб не були примушені взяти ту саму дорогу, яку мусіла взяти Алберта."

З огляду на те, що неможливо було одержати на час зимки п-на Томина, українського посла на округ Гентфорд, помістимо його в черговім числі цього часопису.

ЩЕ У СПРАВІ ВАЖНИХ ДОВГІВ

В силі Албертійського Суду є дати остаточне рішення про правність, або неправність Акту зменшення чи полагодження старих довгів, який був ухвалений урядом Суспільного Кредиту. Теперішний Албертійський Уряд перевів цей закон, щоб врятувати загал, котрий довше не міг нести того тягару, який наложений був на його плечі. Фармерство й інші бідні верстви були виснажувані до схочу з кожної сторони. Цей Акт остається законом так довго поки суд не рішить його противно. Рішення суду є здержане покищо. В між часі розумісмо, що Албертійський Уряд бере під увагу перевести ухвалу над дійсними довгами "прінціпал", в чому він має повне право, або може проголосити мораторію, якщо повище згаданий Акт унеповажнилось би.

250 АЛБЕРТІЯЦІВ БУДУТЬ БАЧИТИ КОРОНАЦІЮ ВОЛОДАРЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Більше як 100 едмонтонців уже поробили приготування їхати на коронацію Його Величества Юрія VI. зарезервовуючи місця на кораблиях лініях. Із певністю коло 250 осіб поїде з провінції Алберти.

СУСІДИ ПРИХОДЯТЬ З ПОМІЧЧЮ ОПУЩЕНИМ ДІТЯМ

Консорт, Алта. — У тутешнім містечку 14 немаючих батька опущених дрібних дітий через довший час старалися сами собі помогти, коли їх захорівшу матір забрано було до шпиталю. Хоч на дворі був сильний мороз, дрібні діточки самі опалювали собі хату й приготовляли нужденну поживу аж до часу, поки сусіди не довідались припадково про їхнє тяжке положення.

Прийшовши кілька днів, по забранню хорої матері до шпиталю, переконались сусіди, що в хаті опущених сиріток нема вже ні поживи, ні гроша, ні вугілля, та дуже мало одіння.

Відтепер почався догляд над дітьми. Їду для діточок готовлять по хатах, й посилають до їхнього дому, а охотники-жінки помагають їм прати білля та направляти одіння, підчас коли нову одіж для них приготовляється.

Жінки у містечку рішили, що так довго будуть опікуватися опущеними діточками, аж поки їхня матір не поверне домів і не буде встані сама занятись своїми діточками.

Суспільний Кредит

УКРАЇНСЬКИЙ ДВОТИЖНЕВИК

виходить в Едмонтоні що другого четверга в інтересах Суспільного Кредиту й українського загалу в Алберті.

Видає: В-тво Суспільного Кредиту.

Директор: Д. М. ПОПІЛЬ, Посол до Албертійського Парляменту.

Редактор: А. Г. ГЛИНКА.

Передплата $1.00 річно, 5ц. поодин[illegible]

Адреса:
The Social Credit Publishers
10630 - 98 Street
Edmonton, Alberta
— або —
The Social Credit Publishers
Box 117
Waskatenau, Alberta.

The Social Credit

A semi-monthly Ukrainian paper published in Edmonton every second Thursday in the interests of Social Credit and in the interests of the Ukrainian people in the Province of Alberta.

Published by:
The Social Credit Publishers
Director: J. M. POPIL, M.L.A.
Editor: A. H. HLYNKA.

Yearly Subscription $1.00

Address all correspondence to:
The Social Credit Publishers
10630 - 98 Street
Edmonton, Alberta
or
The Social Credit Publishers
Box 117
Waskatenau, Alberta.

ADVERTISING RATES FURNISHED ON APPLICATION.

Редакція за оголошення не відповідає

ЧЕТВЕР, 18. ЛЮТОГО, 1937. РІК 1, Ч. 1.

ВІД РЕДАКЦІЇ І ВИДАВНИЦТВА

Вже від давнішого часу відчувалась велика потреба, а головно поміж українським фармерством і робітництвом в Алберті, видавати український часопис в інтересах Суспільного Кредиту й в інтересах нашого українського загалу. — Та остаточно приступаємо до зреалізування цієї конечности виданням цього першого числа часопису під назвою: "Суспільний Кредит".

Ціллю нашою буде освідомлювати український загал на всіх ділянках життя, а особливо інформувати наш загал в Алберті про хід ділань Суспільного Кредиту. Другою дуже важливою річчю буде виробляти в українського загалу свідомість своїх власних інтересів. Цей часопис інформуватиме український загал про всякі справи канадійської політики, з точки погляду СК., а не з точки погляду тих, що десятками років рабують наш загал. Цей часопис, ставатиме на сторожі й в обороні покривджених!

Грунт життя є так великий, що неможливо є жадній одній людині знати або робити все. Вже довгі роки спеціялізація чи поділ праці відіграє якнайважливішу ролю в житті народів. Й тому якраз вважаємо, що наші українські організації могли б робити багато більше корисної роботи, коли б поділили грунт праці поміж себе й не перехрещувались на кожнім кроці.

Виходячи з цього становища часопис Суспільного Кредиту бере на себе обовязок бути носієм ідей Суспільного Кредиту й до певної міри ограничує своє поле до канадійського грунту. В першій мірі його грунт є Алберта, а в другій мірі — Канада. Він не буде втручуватись більше як буде треба у справи поза своїми означеними границями.

Характер цього часопису відносно українських справ буде **надпартійний.** Справи українського народу ставитиме понад справи партій. Цей надпартійний погляд під цю хвилю стає найбільш популярний між усіма верствами нашого українського загалу — він чимраз знаходить сильніший прояв.

В канадійській льокальній, чи ширшій політиці цей часопис буде йти по лініям Суспільного Кредиту.

Глибоко віримо, що наше ширше громадянство щиро піддержить нас у нашому підприємттю.

Попробуймо, цей раз, збудувати цей український часопис Суспільного Кредиту скорше якто звичайно в нас є.

Хід життя вимагає скоршого темпу — це повинні знати особливо українці.

Отже, кілько стануть передплатниками у перших двох тижнях?!

* * *

КАПІТАН КОРАБЛЯ

Неначе на бурливому морю непевних хвиль — постать людини нестримно бореться зо скаженими перепонами, щоб осягнути великої вимірної цілі у вратуванню, під економічним змислом, нещасливих мас цього багатого краю. Тою людиною, тою постаттю є премієр Ейбергарт. Він неначе капітан, серед тучі на морю, провадить нас до економічної свободи. Бо згодитись із теперішним станом речей значиться згодитись з вироком повільної смерти, проголошеним кількома фінансістами. Премієр Ейбергарт бореться за покривджених із ворожою силою фінансістів і бореться зо злими економічними засадами життя, котрі привели народ до убожества, серед достач, ради кількох самолюбних одиниць, що сконцентрували в своїх руках покупну й розподільну силу й диктують усім у свою користь.

Премієр Ейбергарт, **так вірить** у свій албертійський загал, що навіть дивує його противників його невичерпана енергія й його велика віра в успіх. Лише інспірована людина може бути таким невичерпаним джерелом засобів енергії. Коли він так вірить у нас, ми повинні вірити в нього й дати йому свою помічну руку кооперації. Він безумовно є найбільшою політичною й економічною фігурою в Канаді під цю хвилю.

До Вас, українці й українки, премієр Ейбергарт говорить на першій сторінці цього часопису. Це є дійсно велика честь для нашого українського загалу й для нашого українського часопису "Суспільного Кредиту!"

Як наша відповідь — подаймо йому свою помічну руку кооперації у збудуванню кращого суспільного ладу!

* * * *

ЛІБЕРАЛАМ ПІД УВАГУ

Хто як хто, але лібєрали не мають найменшого оправдання виступати так завзято й негідно проти Албертійського Уряду Суспільного Кредиту, хібащо хотять упасти ще нижче, як вони впали, в опінії загалу. Вони мають аж вісім провінцій і домінію до свого попису й можуть показати на ділі, що вони вміють. І гордо Албертійський Уряд певне радів би побачити, щоб ліберальні уряди робили якнайкращий поступ. Але жаден із них навіть не може рівняти своїх спроб і старань зо спробами, які докладає Уряд Албертійський. Каже один громадянин таке: "Добре, що албертійці не вибрали ліберального уряду, бо вони були б обгризли Алберту як кози капусту." І в цьому здається є багато правди.

Лібєрали повинні навчитись одної доброї засади, котра є так конечною в теперішному життю, а це — кооперації. Це слово "кооперація" чи співпрацювання для них є певне нове, бо хто коли чув, щоб лібєрали кооперували з ким? — Вони ж все є у вічній опозиції.

Кожен знає, що лібєрали приписують собі кредит за всякий поступ, який коли був зроблений в Канаді й їм не горе приписати собі ще й кредит за збудування "Ніагара Фолз." Та дійсно треба признати їм кредит там, де їм належиться — хоч би за весь довг, що вони лишили у спадщині цій провінції накопичений за час їхнього господарювання від 1905 року, від часу формування цієї провінції аж до 1921 р. Дійсно цей кредит, що вони набрали на наші плечі належиться нікому іншому лише їм!

Суспільний Кредит і Комунізм

"Албертійської марфи 'Суспільний Кредит є слабо підроблений комунізм." — Такий наголовок читаємо в числі того самого "Фіненшел Поста."

Очевидно, що "Фіненшел Пост" ігнорує — чи вдає, що ігнорує факт, що комуністи в Алберті опрокидують уряд Суспільного Кредиту, тому лише, що він не є комуністичний!

На всякий випадок, ми є призвичаїні до накидів з обидвох сторін. Нам закидували комунізм, ще навіть перед виборами. Навіть ще тоді, обкидували нас комуністи тому, що "С.К." не дався їм у руки. Певна річ, що тепер "Фіненшел Пост", хоче оправдати себе й каже: Фіненшел Пост перестерігав своїх читачів й казав, що деякі черти Суспільного Кредиту є комуністичні.

Ці фінансові інституції — і їхні слуги — виробили собі навичку кричати "комунізм" на все те, що нарушує їм їхні права й привілеї, котрі вони держать роками й котрі в дійсності є ворожі для інтересів загалу.

Коли провінція Алберта не заплатила рати забондованого довгу, то вони кричали: "Комунізм"; вони забули те, що навіть Англія й багато інших країв не платять своїх воєнних довгів.

Коли Алберта зменшила й сканцелювала деякі негуманні проценти, щоб улекшити тягар довгу на плечах нашого загалу, то вони зараз кричали: "Комунізм." Але треба не забувати, що й ліберальний уряд у сусідній провінції каже, що має бути знижений не лише процент але й муситься сканцелювати деякі набрані довги до скількости 75 мільйонів долярів.

Вони кричать "комунізм" навіть тоді, коли Алберта пробує уживати свій власний кредит, в цілі забезпечення найперших життєвих конечностей своїх людий, замість позволяти фінансовим інституціям уживати кредит Алберти в цілі використування нашого загалу—й безумовно заганяти його дальше й дальше в довг, навіть до того ступення, щоб албертійський загал гинув із голоду.

"Комунізм" є вислів уживаний "силою фінансів" у поясненях соціяльної реформи, яка є так конечна для поліпшення стану нашого загалу. І ще раз — в якій цілі? — Не задля браку інформацій, але у вимірений цілі збити з дороги щирий загал, котрого можна лише винувати за те, що вже пробує освободитись із економічної неволі — й одержати кілька вигід життя, чим природа так щедро нас обдарила.

Подвійний напад: Обкидати провідника Суспільного Кредиту! Опрокидувати прінціпи Суспільного Кредиту — це два способи за які взялась противна преса. Цей напад стає чимраз завзятіший і наступних кілька місяців покаже який це матиме ефект.

Особисто, не маємо найменших сумнівів, який буде результат. Суспільний Кредит має досить віри в досвід албертійського загалу, та що він певний, що загал не повагається взяти послідний крок, щоб осягнути своєї остаточної цілі.

Тактика преси фінансістів

Довгий час преса Суспільного Кредиту пробувала оминати всю "критику", яка була звернена проти прінціпів Суспільного Кредиту, проти Суспільного Кредиту Партії й проти Уряду Суспільного Кредиту, хоч часто та критика була найпідлішої марки, але останніми часами та сама преса взялась за деяку нову тактику, що й примушує нас дати її у відсічі там, де вона заслуговує на це.

У початках, ця противна преса вдоволялась атаками й кпинами над прінціпами Суспільного Кредиту словами: "Це неможливе до виконання"; "Це все пусте" і т. д.

Але коли загал рішив, що **можливе й має бути можливе,** вибором СК уряду, то противники почали витворювати опінію в загалу, що у вибраних послів є брак щедрости. В додатку вони саме тоді зосередили всі свої напади на премієра Абергарта, голову СК уряду в Алберті. Вони думали, що якщо їм вдасться захитати довіря загалу до їх проводиря, то тоді цілий рух завалиться.

І тут вони завелися й нічого не осягнули. Чим більше вони нападали на премієра Абергарта, тим більше люди висловлювали свою віру в їхнього проводиря.

По невдачі всіх цих метод, вони взялись ще за один спосіб.

Вони почали кидати й витворювати непорозуміння в рядах Партії Суспільного Кредиту й думали, що коли в парламенті поділяться посли одні проти других, тоді певне ніщо не вдержиться. У багатьох випадках вони пробували цитувати поодинокі речення з відтине-відти з промов послів, щоб у той спосіб доказати, що між послами СК немає гармонії. Вони йшли навіть так далеко, що пробували виробляти факт із безпідставних сплетнів, що премієр Абергарт мав би резигнувати, а місце його мав би взяти один із інших міністрів.

Вони робили все, що лише могли придумати, щоб знищити непохитну віру албертійського загалу до їхнього Уряду.

А тепер, "Фіненшел Пост", з Торонта, взявся за способи, якими албертійські дневники не могли дорівняти ані придумати: нищити Уряд СК понижуючи його провідника премієра Абергарта. У послідних часах "Фіненшел Пост" звернув на себе увагу атаками, на першій стороні, проти Албертійського Уряду, проти премієра Абергарта й планів Уряду Суспільного Кредиту.

Якщо "Фіненшел Пост" ограничив би свої атаки й "критику", хоч би найнищого сорту, то прив'язували б ми мало ваги, але коли той самий часопис кидає найзавзятішу атаку на премієра Абергарта, про сугестію, що може буде потрібно регіструвати пресу й в цей самий час "Фіненшел Пост" користає з існуючих привілей "Волі Преси"—перекручує, мильно цитує й друкує всяку неправду нащо не може бути найменшої підстави, хібащо в уяві якого репортера, котрий без відпочинку чекає на сензаційні новинки, щоб виробити собі у своїх "падрів" імено доброго репортера. Коли "Ф. П." паде так низько, то немає аж дуже великої дивоти, бож він є знаний, як горло фінансових інституцій в цьому краю. В його ж цілі є вживати найпідліші способи, щоб дискредитувати СК в Алберті й в цілій Канаді — а що найважніше — держати людий цього краю під обцасом тих інтересів, які він заступає. Хох "Фіненшел Пост" не хоче усвідомити собі факту, що албертійський загал вже не звертає уваги на атаки подібні тим, що він їх друкує, але навпаки. Можемо сказати, що з певністю "Ф. П." прекрасно виявляє своє власне обличчя.

Із практики знаємо, що албертійський загал не дає себе так легко зводити, а головно такою нещирою тактикою. Албертійський загал піде далі за премієром Абергартом, з найбільшою вірою і переконанням, і він є одинокий чоловік у Канаді, сьогодні, що може його визволити з економічної неволі, інтереси котрої "Фіненшел Пост" так завзято боронить.

ЩО СТАЛОСЯ З АВСТРІЙСЬКОЮ СПРОБОЮ, КОЛИ БАНКИРІ ВМІШАЛИСЬ ПОЧУВШИ ПРО КРЕДИТ СУСПІЛЬСТВА

Ось це є оповідання у звичайних словах, що сталося у Ворґі.

В очах реформаторів грошевої системи, Ворґі є важним центром, тому, що кредит суспільства був уживаний у їх власну користь. Про це сказано вже було дещо попередно, але так коротко й приступно, як це написав наступно "Алтейр" для журнала "Суспільна Справедливість" ще ніхто не знаходив.

Майор у Ворґі

Мале містечко Ворґі, що знаходиться в половині дороги між Сальзбургом й Інспраком, в австрійському Тиролі, було у стані крайної депресії із початком 1932 р. Начислюючи 4,000 населення, воно мало 1,500 безробітних. Фонди на допомогу безробітним були вичерпані; муніципальних податків неможливо було сколектувати, а торговля цілком була спинена, Колійові стації, державні заведення для вироблення целюльози й дві з трьох трачці були заперті. Це була вся їх індустрія. Упадок дійшов вже був до кінця.

Знайшовся у цій кризі майор М. Унтергуґенберґер, котрий постановив зарадити цьому стану речей. Він не назначував банкових комісій, щоб опісля чекати кілька років на їх репорт. Місто цього, він переконав міську раду, щоб зложила в льокальний банок усі фонди, що були в муніципальній касі, в скількости кілька тисяч шілінгів у банкнотах австрійського крайового банку. Міська рада тоді надрукувала рівну суму своїх грошей — по одному, по п'ять і по десять австрійських шілінгів. Їх назвали "ресітами услуги" і їх можна було виміняти будьколи на австрійські гроші в льокальному банку. Банок обтягав 2 процент за виміну.

Ці ресіти услуги відріжнялись від інших грошей лиш тим, що вони коштували на місяць значками один процент, котрі наліпалось із другої сторони ресіта, у противному разі вони падали у вартості тільки, кільки бракувало значків. Значки треба було продавати звичайними австрійськими грішми. При кінці кожного місяця, той, що послідний мав у себе ресіт мусів купити значок, і наліпити на другій стороні ресіта, або той ресіт тратив один процент на вартості.

Члени міської ради, котрі були бизнесовцями, згодились брати "ресіти услуги", як заплату за всякі речі. Цим способом вони помагали тим, що знаходились у найбільших недостачах. Міські завідателі повиплачували різні належности за працю і т.і.

Загально прийнято

В наслідок цього, уживання цих ресітів скоро поширилось і в короткому часі загально вживалось їх у всяких випадках. Вони кружляли дуже скоро, бо кожний хотів скоро купити щось, щоб уникнути наліплення значка при кінці місяця. Місцевий банок був і так зарадий, як і всі інші виплачувати цими ресітами при кінці кожного місяця й виплачував ними за роботу робітникам.

Міські завідателі почали декілька планів у різних напрямах і поліпшеннях. Повиценментовували нові дороги й хідники, повкладали світла, збудували лід для лижв, що приманювало побічних людий. В короткому часі всі місця були наповнені покупцями й склепарі замовляли у фабриках чимраз у більших скількостях. За кілька місяців усі безробітні працювали й нещасної допомоги вже ніхто не хотів. В 1932 р., коли решта Австрії топилась у депресії, містечко Ворґі робило якнайкращий успіх. Воно поліпшило муніципал на 100,000 шілінгів вартости, хотяй ніколи не було в серкуляції більше як 12,000 шілінгів.

Аж остаточно губернатор австрійського національного банку почув про майора у Ворґі. Він відразу був негативно до цього настроїний. Кожна канона "дійсного фінансу" була переступлена. Все це було великою помилкою й зле та неспокійне. Австрійський національний банок мав легальний монополь друкувати гроші й він рішив спинити все скоро поки все ще не висмикнулось з його рук. Він не дозволив, щоб "правну" фінансову банкову систему трактували з таким малим респектом. Коли банок не годен був привернути добрих часів, то він бодай старався, щоб і ніхто інший цього зробити не міг. Банок заапелював до Провінціяльного Уряду й уряд слухаючи "панського" наказу, видав розпорядження заборонити друкування подібних грошей у містечку Ворґі.

Алтейр.

Позички вільні від відсотків

Албертійські фармері дуже заінтересувались тим, що суспільно кредитовий уряд думає у скорім часі видавати фармерам кредитні позички, вільні від всяких відсотків (процентів) та тільки буде домагатись дуже не великої заплати на покриття адміністраційних коштів. Фабриканти й всякого роду їхні помічники як розпродувачі товарів і посередники між фабрикантами можуть ще навіть днесь одержати від банкових інституцій завдаток на ведення їхнього підприємства у часі хвилевої скрути. Не так мається справа з фармером. Банкирі від кількох літ держаться засади, що позички для фармерів є за великим ризиком, що кредит цебто довіря до фармера-довжника у послідних роках не може дати запоруки на те, щоб давати йому гроші на завдаток; вони є того переконання, що банки не можуть сколектувати завдатків, даних у попередніх роках, а тимсамим було би глупотою позичати більше.

Для банкирів може це бути дуже практичною річчю уділяти позичок тоді, коли є добрі часи, коли фармері тішаться обильними зборами, а тоді старатися стягнути позичені гроші, коли серед фармерів панує переполох, коли фармер находиться у страшній біді й потребує помочі, щоби міг яко-тако пережити у часі кризи, коли не є в стані продати своїх продуктів навіть за ціну коштів їхнього випродукування.

Таке поступування може бути розумним та второпним, виходячи з погляду банкирів, одначе вона не відповідає потребам фармера у західних провінціях.

Цілком природно, що ніхто не може сподіватись, щоб банкирі вели свої грошеві орудки лише з доброго серця або для добра людськости. Банки шукають лиш за зиском а через уділення позичок фармерові у західних провінціях не можна надіятись ніякого зиску.

Ллойд Джефґер, директор Кредитового Екстеншон Бюра у Торонто, у статті, поміщеній у часописі "Сошел Велфер" з червня минулого року під наголовком "чи хочете малої позички" представляє у дуже докладний спосіб становище банків у слідуючих словах:

"Кілька комерційних банків є у такий спосіб ведені, що вони можуть з користю орудувати ощадностями поодиноких осіб, які складаються з малих сум. Закон обмежує їх щодо висоти процентової стопи на позички, що робить позички, виносячі $500 або менше долярів цілком неоплатною трансакцією (орудкою). Кошти розгляду справ, удержання книжок, колектування і т.п., часто перевищають дійсний відсоток, який одержується від позички."

Королівсько комісія під проводом Лорда МекМилена, яка мала розсліджувати банкові та монетарні справи у Канаді признала теж існування трудноців для банків при даванню позичкових задатків на фармерський кредит і поручила, щоб Домініяльний Уряд при співпраці провінціяльних урядів, перевів спеціяльний розгляд цілої проблеми введення у життя коротких і тимчасових кредитів на фармерські цілі з виглядом на виготовлення відповідаючого вимогам і обширнішого пляну для предложення у парляменті.

Досі нічого ще не було зроблено в Отаві, щоб виповнити це поручення, містячися у звіті Лорда МекМилена. Одначе мешканці Алберти рішили, що вони не можуть довше чекати аж Отава візьметься до діла, і постановили ужити свого власного кредиту, кредиту провінції Алберти, який небаром албертійський уряд зробить для них доступним у формі безпроцентових позичок, щоб вони могли видобутись з багна, в якім тепер находяться.

Це є без сумніву одна з прикмет суспільного кредиту й то найважніших прикмет, можливо навіть важніших як дивіденди. Завданням дивіденд є помагати розділювати випродуковані товари, рівноважити консумцію й продукцію. Однак заки будеться в можности споживати, а тимсамим давати дивіденди для цеї цілі, конечним є запевнення продукції. Це є саме завданням безпроцентових позичок. Їх зовуть позичками продукції; а збільшена продукція буде наслідком тих позичок. Через збільшену продукцію знова мешканці Алберти будуть всебічні користати з усіх добродійств суспільного кредиту.

Вкінці прийшло до діла!

Премієр Ейбергарт заслугує на признання за подбання про охорону приватних довжників в Алберті. Мешканці провінції, не з власної вини, наразилися на протязі останніх 6 літ депресії на страту доходу, яка виносила більш як половину цього, що вони передше придбали.

У 1930 р., коли депресія далася відчути у цілій своїй повноті, крик за поміччю піднесли мешканці Канади від Атлянтійського аж до Тихого Океану.

Яка була відповідь на цей непередвиджений випадок за поміччю від премієра міністрів пана Р. Б. Бенета?

Взялися були безпроволочно до діла, щоб усі державні доходи ужити на ратування фінансових інституцій. Змінено було закони у такий спосіб, щоб можна було обтяти платні, пенсії, зірвати або зменшити контрактові платні, тисячі осіб викинено було зо занять. Мільйони наражено було на недостаток і бідування. Примушено було багатьох приняти реліф (допомогу)!

Бенетовою зарозумілою перехвалкою було опісля, що "ані один банк або асекураційна, позичкова або гіпотечна (мортгеджова) інституція не збанкротувала й що "Канадійці не були "велферс", бо кожний позичений доляр буде заплачений відповідно до вимог й букви контракту.

Це були потішаючі слова для посідачів кредитових (цінних) паперів, приносячих високі відсотки мільйонів долярів були воєнними бондами, увільненими від оподаткування, одначе вони означали руїну, біду й втрату надії для мільйонів Канадійців, а для деяких, передчасну смерть!

Зорганізований фінансовий світ був увільнений від участи у страшних втратах, лиш дальше тішився користуванням зо зисків, підчас коли всі інші стани населення Канади терпіли до крайних границь. Коли податковці просили за зниженою пригнітаючої їх відсоткової стопи їм було говорено: "Таж це неможливе; зміна грошевих контрактів зруйнує ваш кредит". Ніщо не минається більш правдою як такі слова.

Велика Британія, Австралія, Нова Зеляндія й Злучені Держави змінили грошеві контракти в тій або іншій формі й у кожнім випадку, зорганізований фінансовий світ нарікав на страшну руїну. Зорганізований фінансовий світ у Канаді відмовився навіть кооперувати з Чарасом Даннінгом, тодішним міністром фінансів, противлячися давати позички на 5% на доми та фарми у Західній Канаді, здогадуючись у той спосіб, що існуюча відсоткова стопа, виносячи 7, 8 або 9 процент на [illegible] позичках, не буде у той спосіб нарушена.

На уряд Мекензі Кінга припадає тепер черга виповнити зобовязання, на основі яких він одержав мандат переважаючою більшістю голосів, зробити, щоб "Бенк ов Кенада" функціонував "у публичним інтересі" й "достачав готівку та кредит відповідно до вимог загального запотребування." Дешевий гріш, дійсно стоячий до розпорядимости, є конечно потрібний до віднови та відбудови нового та більшого добробуту у Канаді.

ІЗ КАЛЕНДАРИКА ПОЛІТИЧНОГО ВЯЗНЯ.

Краків, тюрма св. Михайла. Під Зелені Свята р. 1927.

...Ніч була гаряча, душна. Відчиненими вікнами знадвору вливався в тюремну келію нічний віддих міського життя. Приносив зо собою сміх, хіхітання з міського саду, приносив звуки скрипок, що тужно виграли десь близько, гей би за стіною. Голосив про життя безжурне, сповіщав про щастя тих, що не знали тюремницьких гараздів.

В келії було тихо... Часом тільки хтось то повернувся на тапчані, то зітхнув. Рівний віддих кільканадцяти грудей говорив про те, що всіх огорнув сон і переніс їх — як кажуть поети — в передсінок забуття.

Вже на замковій вежі видзвонила десята година. Сміхи на дворі не вгавали, життя поза тюрмою кипіло. Лиш у келії, здається, ніхто не чув того...

Та ні! Бо ось хтось ворохнувся. Не як сонний, ні, а так... як цей, що на силу хоче заснути і не може. Черкнув сірником, щоб закурити папіроску й тоді можна було бачити його лице, лице тюремницьке немов би заморожене постійним болем і недомаганням душі...

Сірник погас і лице потонуло знов у глибокій нічній пітьмі. Малий червоний вогник папіроски то роязрувався то погасав, а з цього як він закреслював ріжні кола можна було догадатися, що рука, яка його держала, спокійною не була.

Вкінці вогник папіроски впав великим луком на середину келії, розгорів ще раз, останній, розбиваючися на сотки дрібних іскор і погас.

А з місця, звідки він вилетів, дався чути в цей мент глухий, тихий та зате тим болісніший ні то стогін, ні то плач...

Хтось не спав.

ДОМІНІЯ ВИЗИЧИЛА ОДИН МІЛ ДОЛ. БРІТІШ КОЛЮМБІ

Головно на допомогу безробітним, Домінія визичила Брітіш Колюмбії один мільйон долярів, на час одного року, так виявлено Вд. С. А. Даннінгом.

Як запоруку, домінія взяла касовий квіт, що несе 3 відсотки проценту сплачуючись піврічно.

ДОКТОР П. МЕГАС
Оператор, Лікар, Акушер
і лічить венеричні недуги.
ЕКС-РЕЙ МАШИНИ.
10184a - 101 ST. EDMONTON
Suite 201 Kitchen Blk. Phone 24643

ЩО ХТО КАЖЕ

"Я знаю, що Ви тепер переживаєте найтрудніші роки. Це є моєю першою візитою тут у Вас. На мене зробили глибоке враження дві речі: Перше, неограничені скарби, які чекають відкриття, як поклади ріжних мінералів та безмежне поле рільництва. Ви не потребуєте страхатись теперішних [illegible]вих недосягнень, бо Ваша остаточна ціль успіху є запевнена. У другій мірі — на мене зробило велике враження Ваше душевне й умове наставлення, настрій Ваших людий. З цього бачу, що у вашому повітрю західних прерій мусить бути щось, що додає Вам тої бадьорости. У Вас тут є багато добрих прикмет навіть поза Вашою відвагою й умовим тріюмфальним наставленням.

Хоч я є побічний, але радо бажаю причинитись з Вашим премієром (Абергартом) у виданню Албертійських Просперіті Цертифікатів (Скріп)."

Високо Достойний Лорд Твідсмюр.

"Я побоююсь, що пересічний горожанин не радів би, коли б йому хто сказав, що банки творять і нищать гроші... І ті (банки), що контролюють кредит держави дійсно керують її урядом і держать у своїх руках долю її людий."

Вд. Р. МкКенна, голова Мідленд банку в Лондоні (Найбільшого банку на світі).

"Це є перший уряд (уряд СК.), який коли був вибраний в Канаді, що щиро докладає всіх старань, щоб сповнити свої виборчі обіцянки."

Л. А. Тула.

70 НАРКОТИЧНИХ НАЛОГОВИКІВ ЗАСУДЖЕНІ НА СМЕРТЬ

Шангай. Сімдесять, так званих "модель сіті" із Нентунг, 75 миль на західний північ від Шангаю, засуджені на смерть за налогове уживання наркотиків. Нагінка зроблена була урядовою кампанією під іменем: "вилічись або згинь".

Сила реклами

Агент, що збирає до часописів інсерати, доводить якомусь упертому купцеві, яка то сила є в рекламі. "Ось подивіться,— каже він: —качка несеться тихо, а курка як знесе яйце, то квохче про це на цілий світ. А який наслідок? За качиними яйцями ніхто й не питає, а на куриячі яйця є величезний попит. Бачите? Це робить реклама!"

Артур Шніцлер.

Жінка вченого

Тут я довго останусь. В цім місці між морем та лісом розстелилась якась тужна нудьга, що на мене добре ділає. Все тут тихе й непорушне. Лише білі хмари пливуть поволі, але вітер пролітає так високо над хвилями й вершками дерев, що море й дерева не шумлять. Тут панує глибока самота, яку все відчуваєш; навіть між товпою людий в готелі на променаді. Капеля купелевого місця грає по більшій части меланхолійні шведські та данські пісні, але й її веселі речі звучать втомлено й приглушено. Коли музиканти скінчать, сходять мовчки по сходах з ротонди й зникають з інструментами поволі та сумно в [illegible].

Пишу це на клаптику паперу, пливучи в малім човні вздовж берега. Беріг лагідний і зелений. Прості селянські хати з городами; в городах лавки зараз над водою; за хатами вузька, біла дорога, по той бік дороги ліс, що йде геть у далечінь. Там падуть на вузький повздовжний острів його вечірні проміння. Весляр каже, що за дві години можна там бути. Я хотів би туди поїхати. Але тут щось все дивно придержує чоловіка; все мушу бути поблизу цеї малої місцини найрадше зараз тут на березі, або на моїй терасі.

* * *

Лежу під буками. Тяжке пополудне придавлює галуззя дерев; від часу до часу чую кроки людий, що йдуть лісовою стежкою; однак не бачу їх, бо не рухаюся а очі мої звернені в гору. Чую також ясний сміх дітий, але велика тиша кругом мене швидко випиває ввесь шум і за хвилинку здається, що це вже було давно. Коли заплющу очі, а потім знову їх відкрию, буджуся наче з довгого сну. І так гублюся сам у собі й розплиаюся як атом природи в цім великім спокою кругом мене.

* * *

Гарний спокій зник безслідно. Не находжу його ні в човні над берегом, ні під буками. Здається, усе від одного разу змінилося. Мельодії капелі звучать дуже гарячо й весело; діти сміються й кричать. Навіть любе море грімко вдаряє ніччю об береги. Життя стало для мене знову голосне. Ніколи ще не від'їзджав я з дому так легко; нічого нескінченого не оставив я за собою. Я зробив докторат; з артистичною ілюзією, що товаришила мені цілу мою молодість я розпрощався остаточно й панна Янні стала жінкою годинникаря. І так мав я рідке щастя пускатися в подорож, не лишаючи дома любки й не забираючи з собою ніякої ілюзії. Я мав певність, що один розділ мого життя скінчився, й почував себе спокійним. А тепер все раптом скінчилося, — бо тут є пані Фредеріка.

* * *

Пізно ввечері на моїй терасі; я засвітив лямпу на столі й пишу. Час поставити цілу цю справу ясно. Пригадую собі першу розмову з нею по семи літах, першу від тої години...

Було це над морем коло полудня. Я сидів на лавці. Від часу до часу проходили побіч мене люди. Якась жінка з малим хлопчиком стояла на вантажкім помості, за далеко, щоб я міг розпізнати риси обличчя. А в тім вона не зробила на мене жадного враження, бачив лише, що вона довго там стояла, вкінці зійшла з помосту й почала йти що раз ближче до мене. Вона провадила хлопчика за руку. Тепер побачив я, що вона молода й струнка. Обличчя здалося мені знайоме. Була в десяти кроках переді мною; я швидко піднявся й пішов їй назустріч. Вона всміхнулася й я знав, хто вона.

— Так, це я, — сказала вона й подала мені руку.

— Я вас зараз пізнав — сказав я.

— Думаю, що це не було дуже важко, — відповіла вона. — А ви властиво також нічого не змінилися.

— Сім літ... — сказав я.

Вона потакнула. — Сім літ...

Ми обоє замовкли. Вона була дуже гарна. Тепер її личком перейшла усмішка; вона обернулася до хлопчика, котрого все ще держала за руку, й сказала: "Привитайся з паном!" Малий подав мені руку, не дивлячись одначе на мене.

— Це мій син, — сказала.

Був це гарний, темноволосий хлопчик з ясними очима.

— Але це гарно, що ми ще стрінулися в житті, — зачала вона, — я ніколи не думала...

— Це також дивне, — сказав я.

— Чому? — спитала вона, усміхаючися й дивлячись перший раз мені просто в очі. — Це ж літо... усі люди подорожують, правда?

Тепер хотів я запитатися про її чоловіка, але не міг якось висказати цього питання.

— Як довго будете тут? спитав я.

— Два тижні. Потім стрінуся в Копенгазі з моїм чоловіком.

Я обкинув її скорим поглядом; її очі відповіли: — Це тебе може дивує?

Я почував себе непевним, був майже неспокійним. Нагло не міг я зрозуміти, як можна було так зовсім забути про деякі річі. Бо щойно тепер завважив я: про цю годину зперед семи літ не думав я вже давно, наче ніколи її не переживав.

— Але ви мусите оповісти мені багато, — зачала вона наново — дуже, дуже багато. Ви вже певно давно доктором?

— Не так дуже давно — від місяця.

— Маєте одначе все ще дитинне лице, — сказала. — Вуса виглядають, начеб були в вас наклеєні.

З готелю чути пронизливий дзвінок, що кличе до їди.

— До побачення, — сказала тепер, начеб лише на це чекала.

— Чи не могли б ми піти разом? — спитав я.

— Обідаю з дитиною у своїй кімнаті, не люблю бути поміж стільки людьми.

— Коли побачимося знову?

Усміхаючися, звернула очі на малу променаду над морем. — Тут чейже все можна стрінутися, — сказала, — а коли завважила, що її відповідь вразила мене немило, додала; — Передусім, коли хтось того хоче. — До побачення.

Подала мені руку й, не оглядаючися пішла. Одначе малий хлопчик оглянувся за мною.

Я ходив ціле пополудне й цілий вечір по променаді й вона не прийшла. А може вже й виїхала? Я властиво не повинен цьому дивуватися.

* * *

Минув день і я її не бачив.

Ціле передполудне падав дощ і крім мене на променаді майже нікого не було. Кілька разів був я коло дому, де вона мешкає, але не знав, котрі її вікна. Пополудні перестав падати дощ і я вибрався на довший прохід дорогою вздовж моря до сусідньої місцевости. Було хмарно й душно.

По дорозі я не міг думати ні про що інше, як лише про той час. Я знову бачив все виразно перед собою. Милий дім, де я мешкав, і городець з мальованими на зелено кріслами та столиками. І мале місто з тихими білими вулицями. Деякі горбки, що зникали у мряці. А понад тим усім лежав кусник блідосинього неба, що так до цього всього надавалося, начеб воно по цілім світі було таке бліде й таке синє лише тут. Бачив я також знову усіх людий з того часу: моїх товаришів, учителів, чоловіка Фредеріки. Я бачив його іншим, ніж здавався він мені в тій послідній хвилі. Бачив його з лагідними, трохи втомленими рисами обличчя, як він по школі на вулиці, ввічливо здоровлячи проходив побіч нас хлопців, або як сидів при столі між Фредерікою та мною, здебільшого мовчки; нагадався мені таким, якого я його стільки разів бачив крізь вікно: в городі при зеленім столі, як він направляв наші задачі. І я пригадував собі, як Фредеріка приходила до городу й приносила йому на підвечірок каву, а підчас того всміхаючися дивилася вгору в моє вікно таким поглядом, котрого я тоді не розумів ще... аж до тої останньої години. — Тепер знаю, що я нераз собі про це згадував, але не як про щось живе, лише як про образ, що тихо й мирно висить на стіні в хаті.

* * *

Ми сиділи нині на березі побіч себе й розмовляли як чужі. Хлопчик бавився коло нас піском і камінчиками. Здавалося, що нічого нема, що нас пригноблювало б: ми були, як люди, котрі для себе є нічим і котрих припадок купелевого життя звязав із собою на короткий час, — так ми балакали з собою: про погоду, про околицю, про людий, також про музику й кілька нових книжок. Як я сидів побіч неї, було мені дуже приємно, але коли вона встала й відійшла, стало мені відразу невидержно. Я був би кликав за нею: "Лиши мені щось тут"; але вона була б того навіть не зрозуміла. І коли я думаю про це, — чого ж іншого міг я сподіватися? Що вона при першій нашій стрічі так ввічливо до мене віднеслася, то певно з несподіванки, а може також тому, що стрінула в чужім місці давнього знайомого. Тепер одначе мала вона час усе пригадати собі, як і я; й те, про що вона думала, що вже зовсім забула, знову виринуло могутньо. Я не в силі цього означити, скільки вона витерпіла через мене, й донині ще може терпить. Що вона з ним остала, бачив це я добре; й що вони помирилися, на це був живим доказом чотирилітній хлопчина — але можна помиритися, а не простити, а не забути. — Я повинен піти геть, було б це краще для нас обоїх.

— В якійсь дивній, тужній красі бачу той рік перед собою й переживаю все ще раз наново. Пригадую собі усі дрібнички. Памятаю той осінний ранок, коли я з батьком приїхав до того малого містечка, де мав провести останній рік у гімназії. Бачу виразно шкільний будинок серед парку з високими деревами. Пригадую собі спокійну працю в гарній, просторій кімнаті, ввічливі розмови про мою будуччину, котрі я провадив при столі з професором; а їх слухала й Фредеріка, тихо всміхаючися; проходи з товаришами гостинцем аж до сусіднього села; й усі ті дрібнички зворушують мене так глибоко, наче були вони моєю молодістю. Мабуть усі тоті дні лежали би в глибокім сутінку забуття коли б не освіював їх таємний блеск тої останньої години. А найдивнішим є: відколи Фредеріка є побіч мене, ті дні здаються мені далеко ближчі, ніж сьогорічний травень, коли я любився в тій панночці, що в червні вийшла заміж за годинникаря.

Коли нині рано я приступив до вікна й глянув на велику терасу, побачив Фредеріку, що сиділа зо своїм сином біля одного стола: вони були першими гістьми при сніданні. Її стіл стояв просто під моїм вікном і я поздоровив її. Вона подивилася вгору. — Так рано вже встали? — сказала. — Може зійдете до нас?

За хвилю сидів я при її столі. Був чудовий ранок, холодний і сонячний. Ми балакали про ріжні байдужі річи як останнього разу, а все таки все було інакше. Поза нашими словами жевріли спомини. Ми пішли в ліс. І тоді зачала вона оповідати про себе й свою хату. — У нас все так само, як тоді, — сказала, — лише наш город став кращим; мій чоловік, відколи маємо сина, присвячує йому багато уваги. На другий рік будемо мати навіть парники.

Говорила далі. — Від двох літ є в нас театр, цілу зиму грають аж до квітної неділі. Ходжу все два, три рази тижнево, переважно з мамою, бо для неї є це велика приємність.

— Я також театр! — закликав хлопчик, якого Фредеріка провадила за руку.

— Очевидно, ти також, в неділю пополудні, — звернулася вона, вияснюючи мені, — коли грають дітячі вистави, тоді йду з малим. Але я також усе тоді знаменито бавлюся.

Я мусів оповідати їй ріжне про себе. Про заняття й поважні річі питала мене мало; але за це мусів я оповідати їй про свої вільні хвилі, вона радо слухала про ріжні товариські забави [illegible].

Розмова плила весело далі. Ні одним словом не торкнулися ми спільних споминів, — а одначе думала вона про це так само, як і я. Цілі години проходжувалися ми так, і я почував себе майже щасливим. Часом ішов хлопець між нами й наші руки стрічалися на його кучерявій головці, але ми вдавали обоє, що цього не завважаємо, й говорили далі незбентежено.

Коли я вкінці зостався сам, покинув мене добрий настрій. Бо враз відчув я, що нічого про Фредеріку не знаю. Було це мені незрозумілим, що підчас нашої довгої розмови це незнання не минуло мене, й дивним видавалося мені, що Фредеріка не зачала про це говорити. Бо навіть, хочби я хотів припустити, що між нею й її чоловіком не згадувано вже від літ про ту хвилю, — то всеж вона сама не могла про це забути. Щось поважне мусіло тоді наступити по мому мовчазному прощанню, — якже могла вона про це не говорити? Чи може сподівалася, що я перший зачну? Що здержувало мене від того? Може, та сама несміливість, яка й її зупиняла? Боїмось обоє ворушити це? — Можливо. А всетаки це мусить вкінці статися, — бо інакше все буде щось між нами, що нас розлучає. А та свідомість, що нас щось розлучає, мучить мене більше, як усе інше.

* * *

Пополудні ходив я по лісі тими самими дорогами, де був рано з нею. Була в мені туга, як за безмежно любою дівчиною. Пізнім вечером проходив я коло її хати, надармо шукаючи її всюди. Вона стояла в вікні. Я закликав до неї вгору подібно, як вона рано до мене: — Чи не зійдете на долину?

Вона відповіла холодно, як мені здавалося: — Я втомлена. Добраніч! — і замкнула вікно.

У споминах бачу Фредеріку у двох ріжних постатях. Переважно бачу її блідою, лагідною жінкою, що в білім ранішнім одягу сидить у городі й гладить мені лице, як мати. Колиб я був стрінув її тут такою, то мій спокій був би певно ненарушений і я лежав би під тінистими буками, як у перших днях мого побуту.

Але вона видається мені тепер зовсім іншою, такою, якою я бачив її лише раз; а було це підчас останньої хвилі, що її я перебув у малім містечку.

(Продовження на 4-тій стороні)

Карта на передплату

Висилаючи передплату на цей часопис СУСПІЛЬНОГО КРЕДИТУ виповніть цю карту й зашліть до:

THE SOCIAL CREDIT PUBLISHERS
10630 - 98 Street — Edmonton, Alberta
—або—
THE SOCIAL CREDIT PUBLISHERS
Box 117, Waskatenau, Alberta.

В залученню посилаю $1.00 як річну передплату на український часопис Суспільного Кредиту. Часопис прошу висилати на адресу:

Імя й назвиско ....

Пошта ...., Провінція ....

Відмовлення заплати, чи державна допомога (реліф)

Багато актів перенесення власности та запобігання обняття чужої власности і дійсне або загрожуюче відмовлення плачення відсотків викликує дуже поважні труднощі як для довжників так і для кредиторів (позичаючих). Одначе було б дуже несправедливою річчю звертати всю увагу на ці промахи, а не цікавитись причинами, які їх викликали. Розсудний лікар застановляється над глибшими а не поверховними признаками недуги. Каталязами, цебто розмякчуючі оклади не принесуть великої користи у лікуванні ракового наросту.

Не є тяжкою річчю найти причину незаплачення довгів. У початках існування цього краю, як упорядкованої держави, коли кожний був оптимістом, позички були часто більші, як повинно було їх затягатися або їх уділювати, а відсоткові стопи були такі, які можна було би заплатити у часі спекуляції або великого добробуту. Тут вина спадає як на уділюючого позичку (кредитора) так і на позичаючого. Опісля прийшла війна а потім наступ самолюбного націоналізму (державництва) розстрій у світовій торговлі, збільшена неможливість заплачення довгів, яка могла би була видаватись досить поміркованою у попередніх роках. За світову крізу ті, що уділяли позичок таксамо не були відвічальні як ті, що позичали, але ними були ті, що на основі умови, мусіли брати на себе вагу тягару. Занедбання змінити стопу відсоткову, коли інші речі, що мали вартість змінили свою вартість, закінчилось як можна було передвидіти. Виласнення і відмовлення заплати були тільки відверненим виливом системи, яка не була в силі погодити своїх вимог зо зміною вимог, зміняючогося світа.

Той, хто у серпні минулого року сказав у Джеспер перед спілкою занимаючихся продажем канадійських бондів, що принцип назначування сталої процентової стопи на довгоречинцеві позички є нерозумний, не був ніяким комуністом ані принагідним демагогічним бесідником, Др. Волес, бувший президент албертійського університету а новий президент Квін'с університету, є звісний зо свойого поміркування й зо свойого розважного способу думання. Його близьке обізнання з відносинами у тепер розголос собі здобувшій провінції цілком управнювало його до висказання свойого погляду. Цей погляд цілком сходився з поглядом професора Ірвінга Фішера, який піддавав гадку, що відсоткова стопа на довгоречинцеві умови повинна бути зміняючоюся й пристосовуючоюся, опираючоюся на підвесенню й упадку цін товарів. Цей самий принцип повинен теж мати застосування до існуючих приходів і зисків у бизнесі. Кожного дня у міжнародніх відносинах доляр трактується як підлягаючий зміні ціни товар. Нинька, наприклад, фунт штерлінгів може мати курсову ціну $5.02. Ніхто не знає яка буде його курсова ціна завтра. Чому отже відсоток від гроша не повинен таксамо підноситись або падати?

Проте вище сказаного проявиться рішучий спротив раз по причині існуючих труднощів в установленню вказівника а подруге тому, що ті, яких теперішня система вповні охороняє, не бажають собі страти упривілейованого становища. Щодо існуючих труднощів, то наведене речення, вийняте зо щоденника, представить проблему, що повстане: "Треба взяти під розвагу положення асекураційної компанії, якої дохід з вложених нею грошей змінється з року на рік, відповідно до умовин означених у ціннику, але якої зобовязання відносно до власників поліс полишають незміненими (тревалими) з невеликою уступкою й винагородою ця проблема є цілком можливою до розвязки. Навіть, якщо не можна відкликати того, що сталося, можна таки вратувати будуччину".

Великою перешкодою є неохота тих, що находяться на упривілейованім становищі, зробити уступку для нового правила у практиці. Одначе історія є проти них. Завжди так ділось, що старий порядок змінявся, роблячи місце новому. Февдалізм у Великій Британії уступив перед репрезентативним урядом; двірське панування у Франції закінчилось революцією; абсотизм в Росії уступив перед совєтизмом; і у суспільним та релігійнім світі усюди: "наші дрібні системи мали свій кінець"; вони тревали до означеного дня й вкінці перестали існувати".

У випадку, про який саме тепер говоримо, саме тепер зростає домагання за більш справедливою системою, одначе цілком природно останніми, що мають капітулювати є ті, що мають контролю над багатством, які є, як самі твердять, тростісами або управителями багатств для народу, котрі мають гроші на позички. Деякі з них нещасливим трапом проголосили трохи заголосно своє тростіество. Бідні вдови та сироти появилися трохи завиразно у тім образку. Люди питають, чи вдови та сироти по тих, що втратили все, по причині не можливости мати хочби менші доходи щоб заспокоїти свої незмінені зобовязання, не заслугують на те щоб і про них подумати. Навіть у найгіршім випадку той, що позичає є у щасливішім положенню як довжник.

Кожний, хто студіював річні звіти монетарних інституцій за 1935 р. мусить бути розчарований, що одверто не сказано про зміну життевих відносин і що не пороблено старань, та щоб облекшити тягарів довжників грошевих, який за багато було почислено. У дійсности депозиторам у банках зменшено було відсотки, у деяких випадках на основі умови, на підставі знова системи сплати зменшено або запропоновано зменшення заплати, а, у поодиноких випадках, позичкові компанії облекшили свої вимоги у полагоді грошевих справ з приватними сторонами, одначе щодо загального принципу заключування умов, то всьо полишалось по старому. Діяльний учасник у будові дому, у бизнесі, або нація (держава) бере на себе усю відвічальність, одначе осторожний віритель, який ділає часто в заступстві померщого вкладача капіталу є певний за свої відсотки, хотяй би небеса звалились.

Двох власників фарм, відповідних під управу пшениці, які не могли самі їх управляти, винайняли їх в аренду. Перший з них зажадав від віднаймаючого 5 долярів від акра, без огляду чи буде погода чи слота. Другий сказав: Я винрендовую вам під умовою, що або оба скористаємо або оба втратимо. "Дасте мені один бушель з чотирьох, які зберете." Це є приклад, який дається застосувати й при інших випадках. Чи з певним застереженням цей приклад не буде ліпшим у полагоді багатьох фінансових справ від того хаосу і несправедливости, які днесь мають місце.

HARVIE & YANDA
Адвокати й Нотарі
302 Bank of Toronto, Edmonton
Можете писати до нас по укр.

ДОКТОР ІВАН ЛЕСИК
дентист
403 - 4 Moser-Ryder Building, 101 Street
Edmonton -:- Alberta
—— Телефони ——
Офісу 27442 — Рез. 82502

Учитель: "Що значить одна двадцять пята частина?"
Хлопець: "Я не памятаю."
Учитель: "Якщо тебе відвідали б 25 товаришок, а ти мав би лише одно яблуко, що ти робив би тоді?"
Хлопець: "Я почекав би, аж вони всі пішли б домів, тоді я зїв би яблуко."

Ось як воно?!

ЧАСТО ОБЛИЧЧЯ ЛЮДИНИ Є ДЗЕРКАЛОМ ДУШІ

Пише один часопис таке: — "Нераз заглянемо знимку на сорінках поважного часопису й на перший погляд нам мимоволі приходить гадка: "А цей кого замордував і коли повісять його?" — але читаємо дальше й довідуємось, що то є "великий" державний муж, надзвичайно велика фігура в фінансових колах, котрий одержав титул почести.

ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО

Політичні партії, котрі витрачають мільйони долярів на те, щоб були вибрані до парляментів, дійсно пробують робити все, що в їх силах, щоб зловити злодіїв, котрі мали б то спроневірити гроші загалу. Це дослідження звичайно бере їх від 4 до 8 років. Опісля, ті що впали в послідніх виборах ставлять, як першу точку на своїй програмі те, що як виберете їх, то вони "зараз" винайдуть усі шкандальні речі, які уряд, який є в силі наробив. Вони ручать вам, "своєю честю", що так скоро, як вони вийдуть у силу, вони назначать "комісію", котра возьме 200 тисяч долярів, щоб винайти, де поділось 100 тисяч долярів, за час побуту теперешної партії в силі. Ітак іде воно —"равнд-енд-равнд" — всі шукають за тим, що краде гроші.

ЩО ЗА ЩЕДРІСТЬ

Часто находимо новинки у пресі фінансістів, котрі говорять про такого то, а такого, великого діяча котрому справа бідного народу "лежить на серці" й котрий упоминається, щоб увести в закон зменшення годин денної праці з 10 до 8. От, що за щедра душа, бажає зменшення годин тої праці котрої вже більше немає. Сьогодні поступ техніки пішов уже так далеко вперед, що викинув із заняття мільйони людий по цілому світі й тепер вже немає заняття навіть на п'ять годин на день праці для всіх. Самий хід життя довершив вже те пять років тому, що приятелі фінансу говорять тепер.

СЛОВА ПОТІХИ

Приїздить надзвичайно "туглий" тип зо сходу Канади, такий, що заледви зсунеться з авта, коли привезуть його перед найбільший готель в місті й підчас його побуту двох чи трьох днів, дає промову на поважному зібранню та впевняє нас, що обставини на заході поліпшаються. Другий подібний йому тип іде с заходу на схід й говорить тамтешнім людям про їхні красні вигляди й заохочує їх, щоб дивились на будучність оком оптимізму. Певна річ, що загал вірить таким то "гостям", бо з ним же ж іншим є подорозі фармерові, робітникові чи малому склепареві?!

СУМНИЙ ФАКТ

Експльоататорська преса подає, що велике число зачартерованих приватних банків у Канаді понесли певні втрати за послідних кілька років. Певно, що не один фармер і робітник спати не зможе з тиждень, бо хто ж буде живцем шкуру лупити з нього в формі великих процентів?!

СЛУЧАЯ В ЛОНДОНІ

Говорячи про Суспільний Кредит в Лондоні, п. Кемпбел з Олдз, Алберта, котрий відвідував Англію в 1936 р., сказав, що там Суспільний Кредит поширюється, однак, неможливо було говорити про СК через радіо, ані не давала тамтейша преса найменшого місця цій справі.

Він оповідав про один інцідент, як репортер одної з лондонських газет відфотографував його й дістав копію його промови, котру він говорив для Клюбу Суспільного Кредиту в Лондоні. Він остаточно сказав Секретаріятові Суспільного Кредиту, там, що якщо п Кемпбел скаже, що Суспільний Кредит в Алберті впаде, то його часопис подасть п. Кемпбела промову.

ПРОВІНЦІЯЛЬНА ЧИТАЛЬНЯ ОДЕРЖАЛА 185 НОВИХ КНИЖОК

Побільшено провінціяльну читальню числом 185 книжок за послідний рік. Після урядових даних в провінціяльній читальні є 35,000 томів книжок.

КУТИК ГУМОРУ

Подружне.

— Статистикою доведено, що серед злочинців є лише третя частина жонатих, а дві третини є нежонатих. Чим це пояснюється?

— Дуже просто: люди воліють ставати злочинцями, ніж женитись.

* * *

Повесільна подорож.

Обоє сидять у потягу.

"Маєш добре місце, моя мила?" питає молодий.

— "Дуже добре".

— "А мягка під тобою подушка"?

— "Як пух".

— "А не дме на тебе?"

— "Ні, любий!"

— "Ну, то поміняймось місцями".

* * *

— Хочете, ласкава пані, щоб я проглянув вашого чоловіка рентгеновим промінням?

— Не треба, пане докторе: я вже й так бачу його наскрізь.

* * *

— Яка сила горобців у вашій околиці, — каже приїзний пан до городника: — чому ви не поставите опудала?

— Нема потреби: моя жінка цілий день тут порається! — простодушно відповідає городник.

* * *

— Перед шлюбом ти все казав, що будеш виконувати найменші мої бажання.

— А хіба я збрехав? Скажи, яке твоє найменше бажання, і я його зараз виконаю.

* * *

— Ласкава пані! Ви так мені нагадуєте мою першу жінку. Чи не хочете ви бути моєю дружиною?

— Ні, дякую. Ви мені занадто нагадуєте мого чоловіка.

* * *

— Я чув, що вашу дружину спіткало нещастя підчас подорожі автом?

— Пусте!

— Щонебудь ушкоджене?

— Ні, тільки від обох трохи фарби відскочило.

* * *

"Жінко! — каже чоловік: — ось упала зоря, побажай собі чогонебудь та швиденько, тільки не від мене".

* * *

— Скажи, чоловіче, чи кохав би ти мене, коли б я була від тебе зовсім-зовсім далеко?

— Чим дальше ти від мене будеш, тим більше я тебе кохатиму.

* * *

Чоловік вертається пізно до дому. Жінка починає його картати. Зморений чоловік тимчасом засипляє. Прокинувшись уранці, він чує, як жінка каже: "Твоя поведінка є попросту скандалічна". На це чоловік лагідненько: "Скажи, будь ласка, чи це ти наново почала, чи говориш ще від учора?"

* * *

Наші діти.

— Івасю, яка ж у тебе здорова гуля на голові! А я й не чула, щоб ти плакав.

— Та я не знав, що ви вдома мамо, тому й не плакав.

* * *

Батько питає свого 8-літнього хлопчика, як йому подобається його новий шкільний учитель.

— Та нічого-собі чоловік, тільки страшний брехун! — відказує малий.

— Як ти смієш казати таке про свого вчителя?

— Але ж тату, подумай сам: вчора він казав, що 7 і 2 буде 9, а сьогодні вже каже, що 5 і 4 буде 9!

* * *

— Наведи мені три докази, що земля кругла, — каже вчителька до малого Гриця.

— Татко це кажуть, мама це кажуть, і ви це кажете, — відповідає Гриць.

* * *

Пан до служниці:

— А що, пані все ще грає на фортепяні?

— Ні, ласкава пані вже втихомирилась.

* * *

— Як ви смієли розповідати, що я дурень?

— Вибачайте, я не знав, що це таємниця

* * *

— Який процент жидів серед комуністів на Україні?

— 60 процент!

— А решта?

— Жидівки.

МУРИН ОДРУЖИВСЯ З БІЛОЮ ДІВЧИНОЮ

Сівтел. — Подружжя між 38 літним мурином і молоденькою білою дівчиною викликало заінтересування, коли поліція заарештувала обоїх. Мати молодої дівчини сказала: "Якщо є любов то все в порядку." Під вашингтонськими правами мішане подружжя є дозволене якщо дівчина мае 14 років, і одержить позволення від родини.

9-ЛІТНЯ ДІВЧИНА ВИЙШЛА ЗАМІЖ

Юніс Вінстид Джонз, 9-літня дівчина зо Снідвил, Теннесі, вийшла замуж за 22-літнього мужчину. Вона мабуть є наймолодша дівчина в краю, що коли вийшла замуж у такому молодому віці. Вона була в третім грейді.

ПРЕЗИДЕНТИ САМОУКИ

З 30 президентів Злучених Держав було 5 самоуків: Джексон, Линколи, Гарфілд, Грент і Клівленд.

Джексон із замолоду був неписьменний. Коли женився в 24-ому році життя, то ледви умів з трудом трохи читати, але його жінка Рахеля Робертс сама його привчила читати і писати. Коли його вибрано президентом, мав уже 62 роки і вже тоді через самообразування набув був доволі знання.

РІДНИЙ КРАЙ

Розкішний степ... Убогі села...
Це ти, мій краю чарівний?
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

Як часто я в своїх надіях
З тобою, краю мій, живу,
Бо вірю я—не тільки в мріях—
Ти будеш вільним наяву!..

Твої сини на всі дороги
Старцями вбогими пішли;
Давно чумацькі круторогі
Вони попродали воли.

Давно степи мої широкі
Вони задармо оддали,
Гаїж розкішні і високі
Другії власники звели.

Нащадки прадідів смілиних
В ярмі ідуть твої сини!..
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

А всеж надійним вільним жаром
Твої сини вже розпеклись;
О, краю! Може незабаром
Ти будеш вільним, як колись.

Розкішний степ... Убогі села...
Це ти, мій краю чарівний?
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

Гр. Чупринка.

ДЕРЕВО МАЄ 6,000 ЛІТ

В місцевости Санта Марія дель Туля, в Мексику, є кипарис, який має в обводі 125 стіп.

Обчислюють, що він вже має до 6,000 літ.

ЖІНКА ВЧЕНОГО

(Продовження з 3-тої сторони)

Був це день, коли я дістав матуральне свідоцтво. Як кожного дня, так і тоді обідав я з професором та його жінкою, а що я не хотів, щоб мене відпроваджували на двірець, попрощалися ми зараз по обіді. Я не відчував ні трохи якогось зворушення. Щойно, коли я сидів у своїй пустій кімнаті на ліжку з запакованою валізою в ногах і дивився крізь відчинене вікно понад ніжну зелень малого городця на білі хмари, що стояли непорушно над горбками, обняла мене легка, майже обесна туга прощання. Враз відчинилися двері. Увійшла Фредеріка. Я скоро піднявся з місця. Вона підійшла ближче, оперлася об стіл руками й глянула поважно на мене. Зовсім тихо сказала: — Отже ж нині? -- Я притакнув і відчув дуже глибоко перший раз, яке це властиво сумне, що я мушу звідси йти геть. Вона дивилася хвилю в землю й мовчала. Потім підвела голову й підійшла ближче до мене. Поклала легко обі руки на моє волосся, як це вона часто й давніше робила, але я відчув, що в тій хвилі було це щось інше. Потому пересунула руками по моїм лиці, а її погляд спочивав на мені з безмежною любовю. Махнула головою з болючим виразом, начеб не могла чогось зрозуміти. — Мусиш вже нині конче геть? —спитала тихо. — Так, — сказав я. — На все? — закликала. — Ні, — відповів я. — О так, — сказала вона, а уста її тремтіли болючо, — це вже на все. Бо навіть коли відвідаєш нас... за два, три роки, — нині підеш уже на все від нас. — Вона сказала це з такою ніжністю, що не мало це нічого спільного з почуванням матері. Я затремтів. Враз поцілувала мене. Спершу подумав я: цього вона ще ніколи не робила. Але коли її уста не хотіли відлучитися від моїх, зрозумів я, що мав значити цей поцілунок. Я був збентежений і щасливий, мені хотілося майже плакати. Вона обняла мене за шию; я впав на крісло, начеб вона мене примусила до того: а Фредеріка клячала переді мною й притягала мої уста до своїх. Потім узяла мої долоні й сховала в них своє лице, я шептав її імя й не міг налюбуватися, яке воно гарне. Запах її волосся огортав мене; я вдихував його з одушевленням... В тій хвилі — я думав, що зо страху закаменію, — відчинилися тихо двері, що були лише причинені, й чоловік Фредеріки станув у дверях. Я хотів крикнути, але не міг добути з себе голосу. Глянув йому просто в лице — але не міг бачити, чи щось змінилося в його творі — бо в тій самій хвилі він відійшов і двері замкнулися. Я хотів піднятися, визволити свої руки, в котрих все ще спочивало лице Фредеріки, хотів говорити, але лише з трудом прошептав її імя; — враз вона скоро піднялася, — смертельно бліда — й заговорила тихо, майже приказала мені: "Мовчи!" а потім стояла хвилю непорушно з лицем зверненим до дверей, наче надслухуючи. Потім відхилила трохи двері й заглянула крізь щілину. Я стояв, не переводячи духу. Тепер відчинила вона двері зовсім, взяла мене за руку й зашептала: "Иди, йди скоро!" Випхала мене за двері, — я перейшов швидко малий коридор до сходів, тут оглянувся ще раз — і побачив, що вона стоїть далі перед дверми з невимовним переляком на лиці й рухом руки, котрий вказував: "Геть! Геть!" Я вискочив на вулицю.

(Докінчення буде.)

Найбільша українська масарня й бучарня в Алберті
HOME MEAT MARKET
10342 - 101 Street, Edmonton, Alberta
Висилає всякі масарські вироби, як ковбаси, сальцесони, болони, всякі вудженини і т.і. — в Алберті, Саскачевані й Брітіш Колюмбії.
В додатку має повну лінію свіжого мяса й гросетерію.
В Едмонтоні замовлення доставляємо безплатно.
Телефон 26365
В. МАРЧИШИН, управитель.

КОЛИ ПРИЙДЕТЕ ДО ЕДМОНТОНУ,
а хочете здибати своїх знайомих, то зайдіть до:
YORK HOTEL
10401 - 96 STREET, EDMONTON, ALBERTA
Три блоки на ліву сторону від Сі-Ен-Арської Стації.
Гаряча й зимна вода в кожній кімнаті. — Ціни умірковані.
РОМАН СТОЙКО, власник.

Так як зо сходом сонця починається новий день,
Так же Суспільний Кредит зачне нову еру.

As the rising sun proclaims the new day,
So will Social Credit proclaim a new era.

Ukrainian Canadian Archives & Museum of Alberta Inc. 1972 · Collectors & Founders · Edmonton

СУСПІЛЬНИЙ КРЕДИТ
The SOCIAL CREDIT

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС СУСПІЛЬНОГО КРЕДИТУ В КАНАДІ · THE ONLY UKRAINIAN SOCIAL CREDIT PAPER IN CANADA.

РІК I. ЧИСЛО 7. ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА, 13. ТРАВНЯ, 1937. EDMONTON, ALBERTA, MAY 13, 1937. No. 7. VOL. I.

Яка буде будучність нашої молоді, якщо ми допустимо, щоб фінансісти побідили "С.К."?

Кошти Світової Війни

Наступно подаємо підсумок коштів Світової Війни взятий з наукового досліду професора Ернеста Л. Богарта. Його Звіт видрукував Карнегі, як дарунок для **міжнародного спокою**, під наголовком: **"Прямі й Непрямі Кошти Світової Війни."**

ПОНИЖЧЕ ПОДАЄМО ПІДСУМОК ПРЯМИХ КОШТІВ ВЕЛИКОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ, ЩО ПОНЕСЛИ ЇХ НАСТУПНО ПОДАНІ ДЕРЖАВИ:

	Загальні кошти	Позички спільникам	Дійсні кошти
Злуч. Держави	$32,080,266,968	$9,455,014,125	$22,625,252,843
Велика Британія	44,029,011,868	8,695,000,000	35,334,011,868
Решта Бр. Імп.	4,493,813,072	....	4,493,813,072
Франція	25,812,782,800	1,547,200,000	24,265,582,800
Росія	22,593,950,000	....	22,593,950,000
Італія	12,313,998,000	....	12,313,998,000
Інші спільники	3,963,867,914	....	3,963,867,914
РАЗОМ ..	$145,287,690,622	$19,697,214,125	$125,590,476,497
Німеччина ..	$40,150,000,000	$2,375,000,000	$27,775,000,000
Австро-Угорщ. .	20,622,690,600	....	20,622,690,600
Туреччина й Болгарія	2,243,200,000	....	2,245,200,000
РАЗОМ ..	$63,018,160,600	$2,375,000,000	$60,043,160,600
Загальна сума	**$208,305,851,222**	**$22,072,214,125**	**$186,233,637,097**

ПІДСУМОК НЕПРЯМИХ КОШТІВ ВІЙНИ:

Стрічені життя (в грошевому рахунку на підставі статистики):	
Вояки	$33,551,276,280
Цивільне населення	33,551,276,280.
Втрата маєтку:	
На землі	$29,960,000,000
Кораблі й продукти	6,800,000,000
Втрата продукції	45,000,000,000
Воєнна допомога (реліф)	1,000,000,000
Покриття втрат невтральних ...	1,750,000,000
Загальна сума непрямих коштів	$151,612,552,560
Загальна сума дійсних коштів.	186,233,637,097
Всі кошти світової війни (разом)	**$337,846,189,657**

Ввесь кошт світової війни пересічно виносив $215,000,000 денно, або $9,000,000 на годину. Др. Френк Крей представляє кошт світової війни в цей спосіб:

Якщо хто зібрав би ввесь кошт світової війни у срібних долярах і ці доляри поскладав би плазом один попри другого, то обвів би світ 236 разів кругом; із цих грошей уложив би пас 29 стіп широкий здовж рівником (еквейтором) довкола цієї землі; коли б поскладав один на другого, то досягнув би 1½ разів далечини до місяця; коли б зібрати разом, збудував би залізницю (треку) два рази довкола цієї землі по рівнику; а коли б поділив ними всіх живучих людий на світі, то кожна особа дістала б коло 170 долярів.

На світі немає рекорду, після котрого можна б зробити точні обчислення коштів світової війни — це можна зробити лише приблизно. Воєнні рекорди показують, що згинуло вояків на війні, як подано пониже:

Держава	Згинувші вояки
Злучені Держави	107,284
Велика Британія	807,451
Франція	1,247,800
Росія	2,762,064
Італія	507,160
Бельгія	267,000
Сербія	707,343
Румунія	339,117
Греція	15,000
Португалія	4,000
Японія	300
РАЗОМ	6,938,519

Держава	Згинувші вояки
Німеччина	1,611,104
Австро-Угорщина	911,000
Туреччина	436,924
Болгарія	104,224
РАЗОМ	3,060,252
ВСІХ ЗГИНУВШИХ	**9,999,771**

(Кінець у черговому числі)

ЖАХЛИВИЙ ВИБУХ ЦЕПЕЛІНА ГІНДЕНБУРГА

Незвичайна трагедія стрінула велеканського цепеліна Гінденбурга, дня 6. травня, в Лейкгерст, Ню-Джерсі. Цей велеканський цепелін експльодував, коли вже спускався на площу в Лейкгерст. Він був лише коло 300 стіп від землі. Майже в миттю спалахнув цепелін й опинився на землі. 36 убито на смерть, а 60 врятуваних.

ню-йорська преса робить при- експльодував тоді, коли вже спускався на землю. Кружляють навіть й опінії, що в інтересі когось було, щоб завдати моральний удар буйному пориву Німеччини в авіяції. Декотра ню-йорська преса робить припущення, що цепелін розбито тихим стрілом.

Тепер перепроваджується інвестигацію.

ЮРІЙ МОНКМАН ВИБРАНИЙ, ЯК НОВИЙ ЗАСТУПНИК МІНІСТРА ПУБЛИЧНИХ РОБІТ

Вд. В. А. Фалов на днях проголосив, що Юрій Монкман став вибраний, як новий заступник міністра Публичних Робіт на місце Гомера Кійта. П-н Кійт зістав звільнений з цієї посади через певні причини.

П-н Монкман родився в 1888 році у Вінніпегу, де укінчив факультет інжінерства у манітобському університеті.

Через 14 років був членом Конструктивного Департменту при С.Н.Р. Потім був назначений до едмонтонського департменту публичних робіт, а відтак став назначений до провінціяльного уряду, як заступник міністра.

50 РОБІТНИКІВ ВИПУЩЕНО З ТЮРМИ В Б. К.

Минувшого тижня засуджено 50 "реліфних" робітників на місяць тюрми до Окала, Б. К., за те, що вони недавно поставили опір поліції у Ванкувері.

Цих робітників випущено з тюрми після того, як премієр Патюло вдався до департменту судівництва в Оттаві, подаючи причину, що робітники були мильно поінфомувані, або не були достаточно поінформувані про те, що для них вже були знайдені місця у кемпах.

Мають щастя, вище згадані; що це перед виборами, бо інакше, хто знає чи не сиділи б у тюрмі! От і часами вибори є добра річ!

АЛБЕРТІЙСЬКІ "ГАЙВЕЗ"

Албертійські "гайвейз" (головні дороги) коштують Алберту по сьогодні $72,000,000. З того люди зложили коло $36,000,000 в формі податку на газоліні, автових лайсенсів і т. д. Це значить, що будова й піддержка "гайвейз" коштує два рази стільки скільки складає загал Алберти.

БІЛЬШЕ АВТІВ В АЛБЕРТІ

Цього року вже продано коло 10,000 лайсенсів до автів в Алберті, більше як минувшого року. Це, декотрі кажуть, є ознака, що загал певнійший, що теперішний уряд відзискує довіря в загалу самий до себе. Попередно фармері боялись, що їх авта заберуть за довги.

РОЗКОЛЬНИКИ НЕ ЗНАХОДЯТЬ ВЕЛИКОГО ПОПЕРТЯ

Так звані "розкольники", які знайшлися в рядах суспільно-кредитових послів не знаходять великого поперття між загалом. Загал не може бачити чому розкольники не говорили про що їм розходиться на кавкусі, але на кавкусі все було гаразд, а прийшлось у парляменті, то розкольники пішли проти.

10 - ЛІТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХЛОПЕЦЬ ЗГИНУВ ПІД КОЛЕСАМИ ПОЇЗДУ

10-літний син п-ства М. Шариків із Едмонтону згинув під колесами поїзду на Донвеган ярді. Коли тисячі едмонтонці веселились у день коронації у середу, в хаті п-ства Шариків нависла хмара смутку. У вівторок у вечір п-ні Шарик знайшла тіло свойого вбитого синка під колесами "флет кара" на "Донвеган ярді."

Хлопець прийшовши зо школи по 4-тій годині у вівторок зараз пішов по корови близько залізниці. В вечерю хлопець не вертав. Тоді почали родичі шукати за ним. Остаточно знайдено його вбитого.

Співчуваємо родині п-ства Шариків!

СЕРІОЗНА ПРОБЛЕМА В ТОРОНТІ

Ось бачите! Всякі крики про поворот добробуту в Онтаріо під ліберальним урядом можна назвати непідставними.

Недавно в Торонті виринула дуже серіозна проблема, а це з найбіднішими дільницями Торонта. В великих частинах міста, існування найбіднішого класу впало на так низький економічний рівень, що всяка слабість кинулася між цим нещасним населенням і грозить витраченням цілих секцій міста. Уряди остаточно були примушені вглянути в положення й планують зарадити тому стану.

Що найгірше, в цих дільницях міста живе 75% своїх (не чужинців). Кримінальні рекорди доказують, що в цих частинах міста злочинства підійшли до страшного ступеня, що є ще одним доказом, що теперішна система є відповідальна за тисячі тих, що поневіряються по тюрмах.

СІВБА В АЛБЕРТІ НА УКІНЧЕННЮ

Сівба загально в Алберті вже на укінченню. Пшениця декуди вже гарно зеленіє. Не маємо сумнівів, що українські околиці певне опрацьовують свої поля як грядки. Це з віків приписують українцям. Та на одним фармерство повинно застановитись, а це, щоб піддержувати теперішний уряд, щоб не дати великим фінансовим компаніям забрати цю працю за довги в осені.

ЩО СКАЖЕ МЕЙДЖОР ДОГЛАС?

Албертійський загал нетерпеливо очікує відомостий від Меклаклана, котрий поїхав бачити Мейджора Догласа у справі наняття п. Догласа для помочі у введенню в життя Суспільного Кредиту в Алберті.

Ведуть перед у збиранню передплат

Наступні околиці ведуть перед у збиранню передплат на цей одинокий український часопис Суспільного Кредиту в Канаді:

1.	Смоки Лейк	25½	річних	передплат
2.	Ендрю	17	"	"
3.	Кагвін і Редвотер по	16	"	"
4.	Мирнам	15½	"	"
5.	Еллорсля	14½	"	"
6.	Вілна	14	"	"

Хто буде вести перед за два тижні?

ПРОВІНЦІЯЛЬНІ ВИБОРИ МОЖЛИВІ В ОНТАРІО

Подають зо Сходу Канади, що можливо й прийде до провінціяльних виборів в Онтаріо в короткому часі.

Найновіші відомості доносять, що кол. Дру, головний консервативний організатор і можливий кандидат на консервативного проводира в тій же провінції, зрезигнував через непорозуміння між ним і консервативним проводиром Ровом.

Так, що замішання в онтарійські політиці є крайнє.

МІНІСТЕР ЧЕНТ УСУНЕНИЙ

В албертійському уряді міністер В. Н. Чент зістав усунений з міністерства рільництва. Коли п. Чент відмовився зрезигнувати на бажання премієра Ебергарта, його усунено "ордер ін ковнсіл". Премієр подав причини цього кроку в листі до п. Чента. Між іншими він сказав, що п. Чент не був досить агресивний і через певний час відповідно не міг сповнювати потрібної праці. Вд. Д. Б. Мален, посол із Едмонтону, наслідує п. Чента.

В БРІТІШ КОЛЮМБІЇ НОМІНОВАНО 170

В Брітіш Колюмбії номіновано 170 кандидатів на 48 посольських крісел.

Ліберальних кандидатів номіновано 48; консервативних 40; С.С.Ф. 41; конструктивних 13; Б. К. Суспільно-Кредитової Ліги 19; а решту є незалежні, незалежні ліберали й лейбористи.

В теперішному провінціяльному уряді в Бритіш Колюмбії є: 33 ліберали, 4 консервати, 3 С.С.Ф., незалежних надпартійних 2, незалежних 2, юніоніст 1 і лейборист 1.

ЗГОРІЛА ТРАЧКА

Дня 6. мая, ц.р., в 2:20 по по опівночі, згорів найголовніший будинок "Норт Вест Лумбер Ко.", на західному Едмонтоні близько великого губерманського елевейтора. Втрата виносить коло $10,000. Асекурація покривала дуже мало.

Знаємо, що багато українців працювало в тій трачці, тому то ця новинка буде цікава для них.

СІЮТЬ МЕНШЕ ЗБІЖЖЯ

Багато менше акрів засіяно в 1937 р. Домініяльне Бюро статистики подає, що коло 500,000 акрів буде менше засіяно цього року.

ПОСОЛ МУСИТЬ, АБО ПІДДЕРЖУВАТИ ПРЕМІЄРА ЕБЕРГАРТА, АБО ЗРЕЗИГНУВАТИ

Недавно на Суспільно-Кредитових зборах, у Джарвіс Бей школі ухвалено резолюцію в котрій сказано, що посол на округу Лекомб мусить, або піддержувати премієра, або зрезигнувати з посольства.

Президентка групи, п-ні Анніла Скат, піонерка в дистрікті, сказала, що Суспільний Кредит мусить йти вперед лише при помочі єдності.

В. В. Скат, говорячи про розкольників сказав: "Я вірю, що він попався в погане товариство!"

КАЖУТЬ ЩОБ ДОГЛАС НЕ ПРИЇЗДИВ

В Ірма, Алберта, відбувся недавно "мітинг" Суспільно-Кредитовців і ця група ухвалила резолюцію наступного змісту: "Щоб повідомити Мейджора Догласа, щоб він не приїздив, бо ми маємо повне довіря до премієра Ебергарта, й його здібності й його щирості."

ЗЦЕНЗУРОВАНО

Через цілу Канаду повідомлені всі цензурові бюра здержати всі копії книжки видання Злучених Держав під назвою "Коронаційні Коментарі" написану Джеофрейом Денисом. Через цю книжку бувший король Едвард VIII., подав декого на суд, за "лайбел".

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ ЗАПЕРТИ ПОЛЬСЬКУ САЛЮ В ЕДМОНТОНІ

Як вислід поганого заховання: бійок і криків, 64 власники домів у цій частині міста домагаються, щоб заперти польську салю, на 98 вулиці, а 109 евеню. Ці 64 власники домів твердять, що через послідніх 3 роки вони не мали спокою.

ДОПОМОГА ДІВЧАТАМ

Місто Едмонтон позволило тим дівчатам, що повтрачали роботу у пральнях через страйк, мати "таг" дей". Весь дохід, що дівчата зібрали у понеділок 10. травня пішов на цю ціль.

ІНДІЯНИН ПОКАРАНИЙ ЗА ЗГНУЩАННЯ

Генрі Ворд, індіянин із Вінтерберн резерви, покараний за згнущання над звіринами, коли доказано, що він лишив прив'язані коні за містом через три дні без паші й води. Його вкарано $10.00, або 20 днів криміналу.

Чи Ви вже приєднали хоч одного передплатника для часопису "Суспільний Кредит"?